

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי וענינים תראנה בנים
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, הכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו';
בני היי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכן הנה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין וז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל הגושתלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוד"ג'גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכן"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ ישר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל בהחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ ישר

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנימ?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

חזון יהוקאל
רבי יהוקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שיימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"א).

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יהוקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"ג הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

בזאת יבוא אהרן אל הקודש. במדרש (ויק"ר כא:ד): זה שאמר הכתוב 'כי בתחבולות תעשה לך מלחמה', ר' נתן ור' אחא בשם ר' סימון אומר, אם עשית
חבילות של עבירות, עשה כנגדן חבילות של מצוות, עינים רמות - 'הויו לטוטפות', לשון שקר - 'לומדתם אותם את בניכם', ידים שופכות דם נקי -
'קשרתם לאות על ידך', לב חורש מחשבות און - 'הויו הדברים האלה', גלים ממהרות לרוץ לרעה - הויו רץ אחר מילה שהיא בין ברכים, ע"כ. ומובן
המדרש לפי מה שנודע כי האדם נברא לתקן איזה דבר בעולם או איזה מצוה, וכל עוד שעדיין לא השלים תיקונו, הרי הוא כלא היה, והנפל טוב ממנו.
וכתב האר"י הק' (ע' עץ חיים פמ"ט פ"ה) שהיצה"ר המסית את האדם לחטוא, משיאו ביותר לקלקל באותו דבר שעבורו בא לעולם לתקן. ובזה יובנו
עומק דברי המדרש שנתכוון לומר שלא די שתעשה תשובה מהעבירות, כי אע"פ שיצאת זכאי בדין, עדיין לא הועלת כלום בתיקונך שעבורו באת
לעולם, ולכן הנכון שכשאתה עושה תשובה לא די שתחזור בך ותתחרט מהעבירות שעשית, אלא אף תעשה כנגדן חבילות של מצוות, והמצוות שתעשה
יהיו באותו דבר שקלקלת, כי ממה שקלקלת הרי זה האות שאותו הדבר הוא תיקונך שעל כך נבראת ונשלחת לעולם. וזה שאמר המדרש שאם חטא
בעיניים רמות שלא שמרם, כראוי התיקון שלו שיעשה עמהם מצות והויו לטוטפות וכו'. (זרע שמשון אחרי סוף אות א').

לא תלך רכיל. יש לדייק מדוע כתיב 'לא תלך רכיל', ולא כתיב 'לא תרגל'. ויש לומר דנראה דבפסוק זה נרמז דין מי שמוסר חברו לעכו"ם, שהפסוק בא
לרמז שדוקא אדם שהולך ומוסר מרצונו מתחייב בתשלומים ונקרא 'רשע', ברם מי שאנסו אותו למסור לעכו"ם, אף שעושה איסור בכך (ע' חו"מ ס'ו)

תולדות בעל חזון יחזקאל זצ"ל

בערוב ימיו סיפר למקורבים על הדרך בה הגיע אל כסא הרבנות בלונדון הבירה, אחרי שהתכוון מראש בבואו לאנגליה להתבודד במועדיו ולהקדיש כל כוחותיו וזמנו לשקידת התורה וליצירת חיידושי בלבד, משום כך אכן לא נטה מתחילה לקבל את ההצעה לכהן פאר כאב"ד לונדון רבתי. אבל ביום אחד נזדמן לו לקרוא במדרש תנחומא (ריש משפטים) את הקטע הבא: כתיב 'מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות יהרסנה', אם מושים אדם עצמו כתרומה הזו שמושלת בזויות הבית, ואומר: מה לי בטורח הצבור, מה לי בדיניהם, מה לי לשמוע קולם, שלום עלי נפשי, הרי זה מחריב את העולם, הוי 'זאיש תרומות יהרסנה'. מעשה בר' אסי כשהיה מסתלק מן העולם, נכנס בן אחותו אצלו מצאו בוכה, אמר לו: רבי מפני מה אתה בוכה? יש תורה שלא למדת ולימדת? הרי תלמידך יושבים לפניך. יש גמילות חסדים שלא עשית? ועם כל המדות שהיו בך, היית מתרחק מן הדינין ולא נתת רשות על עצמך להתמנות על צרכי צבור. אמר לו ר' אסי: בני, עליה אני בוכה, שמא אתן דין וחשבון על שהייתי יכול לעשות דיניהם של ישראל, ע"כ.

למקרא דברי המדרש, שינה רבינו את עמדתו, והסיק לעצמו כי אפשר בהחלט שאדם שכמותו יגיע לרום הפיסגה בלמוד וללמוד גם יחד, ויצטיין ג"כ במדת החסד עד להפליא, אך אם הוא משתמט בלעשות דיניהם של ישראל, הרי הוא מחריב את העולם. מכאן ואילך ראה את עצמו אנוס על פי הדיבור להיכנס בעול הדיינות והרבנות כפי שהתורה דורשת ממנו.

והנה מצינו לפעמים מיתת הצדיק שגלוי וידוע לפניו ית' שיפגום מדריגתו, לכן טוב לו המות בעוד שהוא במדריגה שלימה, כעין 'הן בקדושו לא יאמין'. אך אברהם שיזכה לכל העולם, היה בטוח מהחטא. לכן אמר במדרש הנ"ל באברהם שנאמר 'כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' לעשות צדקה, והנה לא מצינו שיפרסם הוא ית' מה שיהיה העתיד של האדם, כי 'צדיק ורשע לא קאמר' (גדה טז:), שאם יצא דיבורו ית' כבר הוא מוכרח במעשיו, כמו שכתב האלשיך. וא"כ איך הוא ית' אמר 'כי ידעתיו למען אשר יצוה'.

אמנם יובן על פי משל לאחד שהיה עשיר גדול, והיתה לו בת ראויה לנישואין, וכדרך השדכנים שידך לו שידוך הגון, ואמר כי בודאי יתן כמה אלפים, ויאמר לו מאין ידעת כזאת אחר שלא דברת עמו מזה, והשיב: בזאת ידעתיו כי לאיש אחר סייע באלף, א"כ לבתו ודאי יתן כהנה וכהנה. לכן אחר שאברהם פירסם אחדותו ית' לאנשים אחרים, א"כ ראוי בודאי בלי ספק שכבר הוא כאילו עשה, 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו וגו' ושמו דרך ה', קל וחומר מאשר מדרך לאנשים אחרים, לכן היה בהחלט כאילו ציוה כבר, וא"כ אין בו משום טענה מדוע שימות, [מצד שגלוי וידוע לפניו ית' שיפגום מדריגתו, שהרי לגבי אברהם אבינו ליכא למימר הכי,

דהוי כאילו כבר ציוה בפועל], ואעפ"כ מת, ונמרוד הרשע מת ג"כ, הוי מקרה אחד לצדיק ולרשע, זה מת וזה מת.

אבני נזר

לע"נ הג"ר ישראל איסר לאנדא ב"ר יהודה ליבוש זצ"ל אבד"ק סאדיגורא יא"צ ה' אייר

והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה. ברש"י: והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה, אין צריך לומר בין פרה לחמור, שהרי מובדלין וניכרין הם, אלא בין טהורה לך לטמאה לך, בין שנשחט רובו של סימן לנשחט חציו, וכמה בין רובו לחציו, מלא שער, עכ"ל. נראה מזה דלשון "הבדלה" הוא ענין דק מאד, והנה ההבדלה של שבת נגלית ומפורסמת בל"ט מלאכות ושאר ענינים גלויים וניכרים, וא"כ אין זה הבדלה דק. ויש לומר, כי גם בשבת יש הבדל דק, דאיתא בזה"ק (ח"ג כט.) שבת לאו זמן תפילין, לפי שתפילין הוא עול מלכות שמים, ובשבת פטורים מעול מלכות שמים. ולכאורה הוא מאמר מבהיל. אך הענין הוא, דהמצוות לא ניתנו לישראל כדי שיהנו בקיומן, אלא לעול על צואריהם ניתנו, שישעבדו את עצמם לרצון ה'. ברם אין זאת אומרת שצריכים להרגיש עול ושיעבוד בעשיית המצוות, אדרבה - המצוות צריכים לעשות ברגש של שמחה ותענוג כאדם העוסק בדבר שכל חייו תלויים בו, והמצוות הלא הן עצם החיים שלנו, כדכתיב 'כי הם חיינו', אלא שהחיוב הוא לקבל עול המצוות ויהנו ויתענוגו מעול הזה. אבל בשבת המצוה היא שיתענג האדם בשבת, אבל מ"מ אין העונג הזה תלוי ברצונו, אלא מחויב הוא, ועול הוא עליו להתענג בשבת.

וז"ל האבני נזר: המצוות הן עול, כאמרים "מצות לאו ליהנות ניתנו", רק לעול על צואריהם ניתנו. ואין הפירוש שיהיה לעול לאדם ח"ו, שצריך לעשות המצוות בשמחה ובתענוג, רק החיוב הוא שיקבל עליו העול ויהנה ויתענג מן העול, ובשבת העונג הוא החיוב, והעיקר רק שיהיה עליו עול לענג את

שפ"ח ס"ב) אינו חייב בתשלומים, ואסור לעמוד על דמו. לכן אילו היה כתיב בסתמא 'לא תרגל', הייתי אומר שמשמע שכל האופנים שיום, ובכל מקום שחשיב איסור, הרי הוא חייב בתשלומים, ולכן כתיב 'לא תלך', דדוקא אם הולך ומוסר מרצונו מתחייב בתשלומים. ולפ"ז יש לפרש המעשה שמובא (ב"ק קיז.) עם אותו אדם שבא לפני רב, ורצה להלשין על חבריו ע"י שְׂרָאָה לשלטונות על התבואה שיש לחבירו, ואמר לו רב 'לא תחוי לא תחוי' (-לא תִּרְאָה לא תִּרְאָה), ואותו אדם ענה לו 'מחוינא מחוינא' (-כן אראה כן אראה). ויפלא כפילות התיבות של רב ושל אותו אדם. ולפי הנ"ל י"ל שרב נתכוון בכפילות דבריו לומר לו ולהזכירו שלא יראה ברצון, וגם אם יאנסו אותו לכך, לא יראה. ואותו אדם השיב לו, לא רק שאם יאנסו אותי אראה, אלא ברצוני אלך ואמסרם. (זרע שמשון אות ג.)

לע"נ הגה"ק ר' אליעזר חיים ב"ר ברוך מיאמפלא זצ"ל ה' אייר

אחרי מות שני בני אהרן בקרבנם לפני ה' וימותו. במדרש תנחומא (פיסקא א'): אחרי מות שני בני אהרן, זהו שאמר הכתוב (קהלת ט:ב) 'הכל באשר לכל מקרה אחד לצדיק ולרשע לטוב ולטור ולטהור ולטמא ולזובח ולאשר איננו זובח כטוב כחוטא הנשבע כאשר

שבועה ירא'. 'מקרה אחד לצדיק' זה אברהם, שנקרא 'צדיק', שנאמר 'כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' לעשות צדקה'. 'ולרשע' זה נמרוד שהמריד את כל העולם על הקב"ה, זה מת וזה מת, הרי מקרה אחד לצדיק ולרשע, ע"כ. ויתכן לפרש את זה לעומת זה, והוא כי אברהם פירסם אחדותו של הקב"ה, כמו שפירש"י (פ' חיי שרה) שאמר 'ואשביתך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ, ואח"כ אמר שם 'אלהי השמים אשר לקחני' וגו'. וז"ל רש"י: אמר אברהם לאליעזר, עכשיו הוא 'אלהי השמים ואלהי הארץ' שהרגלתי בפי הבריות, אבל כשלקחני מבית אבי, היה 'אלקי השמים', ולא 'אלקי הארץ' שלא היו באי עולם מכירים בו, ושמו לא היה רגיל בארץ, עכ"ל. ויש להבין דמה ענין זה שהזכיר זאת לאליעזר עבדו.

ויש לומר, כי מצינו לפעמים שהצדיק אינו מאמין בעצמו בהבטחתו ית', כמו שנאמר במובחר שבאבות 'ויירא יעקב' שמא יגרום החטא שלא תתקיים ההבטחה, ואך מצינו במזכה הרבים שאין חטא בא על ידו, וזהו הכוונה דבתחילה השביעו בה' אלקי השמים והארץ כאשר הוא עכשיו, וכאשר אמר לו העבד שם 'אלו לא תאבה האשה ללכת אחרי אל הארץ הזאת', על זה השיב לו, אחר שהוא ית' ייעד לו 'לזרעך אתן את הארץ הזאת', א"כ הרי נתבשר בבטורת זרע קדוש שראויים למנתת הארץ, א"כ ראוי שתהיה לו אשה ראויה. אלא שיש לחוש פן יגרום החטא, ולזה קאמר 'אלקי השמים', אחר שבתחילה היה רק 'אלקי השמים', ועל ידו נתפרסם יחודו ואחדותו ית' בארץ, אין לך מזכה הרבים גדול מזה, א"כ בטוח שלא יגרום החטא לבטל ההבטחה. ובזה מובן כי לעומת שנמרוד היה ממריד כל העולם לכפור במציאות ה', פירסם אברהם מציאותו 'זיטע אשל בבאר שבע', דלאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו, אמר להם: וכי משלי אכלתם, משל אלהי עולם אכלתם, הודו ושבחו למי שאמר והיה העולם. כי הדור ההוא היו מכחישי מציאות ה', וחשבו שהעולם קדמון, לכן אמר 'משל אלהי עולם' דייקא.

סגולת אריה"ק ע"פ הדרכת הרה"צ מ'אראד
אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין
ביי קברי צדיקים

א ת"ח ויר"ש וועט טון פאר אייך די סגולה בנאמנות, די אריה"ק איז מביטיח "יבער לבו לשמים לטובה, ותראה פלאים".

שטרענג קאנפידענשעל. מיקען עס געבען פון מעשר

מכון דורות ישרים 917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר
וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

השבת. נמצא שבחול צריך שיהיה העול עונג, ובשבת צריך שיהיה העונג עול, והיא "הבדלה" דק. (נאות הדשא עמוד נ"ט).

לזכות ש.ג.ב.ה. לרפ"ש והצלחה בכ"ע

מפטירין 'הלא כבני כושים'. שמעתי מרבינו הקדוש [מאיזביצא] צוק"ל, שפרשה זו מדבר מצעקת בני הנעורים מענין גגם הברית, והענין הוא, דמדת יוסף נקרא 'פה תואר', גוף נקי ומהודר, ומצינו בר' יוחנן שהיה מ'שפירי ירושלים' (ב"מ פד.), מצד שהיה בשלימות בקדושת הברית (ע' ברכות כ.). ובהיפוך הפוגם בקדושת הברית, נקרא 'כושי', וכעין שמצינו (בר"ר לו:ז): 'חס שימש בתובה, לפיכך יצא חס מפוחם'. שזה היה גגם הברית, כיון שנאסר להם התשמיש. ואמנם בישראל כתיב 'אל תראוני שאני שחרחרת, ששזפתי השמש', כי באמת כל ישראל נקראו 'צדיקים', ד'ועמך כולם צדיקים', ורק מצד השאור שבעיסה נעשה שחרחרות, ובתכבוסת התשובה מתגלה היופי שלהם. ושורש הגלויות הוא לתקן פגם זה שהוא תולדה דשפיכות דמים (ע' נדה יג.), ומצינו בקין שנידון בגלות נע ונד בשביל שהיה שופך דמים וכו'. ואמרו חז"ל: 'כמעשה ארץ מצרים וגו' וכמעשה ארץ כנען לא תעשו', מגיד שמעשיהם של מצרים ושל כנענים מקולקלים מכל האומות, ואותו מקום שישבו בו ישראל מקולקל מן הכל, ע"כ. ודייקא למקום כזה גלו ישראל להוציא משם הניצוצות קדושות, כי דייקא במקומות המכוערים ביותר משם מוציאים נפשות יקרות ביותר, 'דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא', ולבסוף יתבררו כל נפשות ישראל ד'עמך כולם צדיקים'.

וזה מרומז בגמרא (תענית כ:): בעובדא דר' אלעזר ברבי שמעון, דנזדמן לו אדם אחד שהיה מכוער ביותר, ואמר לו שלום עליך רבי וכו', אמר לו: ריקה כמה מכוער אותו האיש וכו'. אמר לו: כך ואמור לאומן שעשני כמה מכוער כלי זה שעשיתי'. וכתב התוס' דאיתו אדם היה אליהו, ולטוב לתקון כלי שלא ירגיל בדבר [לדבר כן]. והיינו דר' אלעזר ברבי שמעון היה שמח שמחה גדולה מפני שלמד תורה הרבה, והיה קדוש בענין זה, והיה ממאס בהנכשל בזה הענין דנקרא 'מכוער', ואליהו 'מלאך הברית', שמצד זה נקראים כל ישראל 'ועמך כולם צדיקים', כמו שמובא בזה"ק (ח"ב כג.) 'כיון דאתגזר (- שנימול) איקרי צדיק', היה קשה בעיניו מה שממאס ר' אלעזר נפשות מישראל אף הנפש הנכשל בענין זה, כי באמת נפשות ישראל צדיקים, ורצונו לעשות רצונך, רק השאור שבעיסה מעכב, ובתשובה מתרפא הכל, ולא יפול צרור ארץ, ויתרבה עוד האור מתוך החושך. והנה ר' אלעזר היה ממאס אותו לגמרי כיון שהוא מכוער בשחרות מצד פגם הברית, ולא החזיר לו שלום, והשיב לו: כך אמור לאומן שעשני כמה מכוער כלי זה שעשיתי', כי גם הכיעור הוא מעשה האומן כדי שיהא האור מתוך החושך.

והפטרה זו שייכת לפרשת קדושים, דאמרו ז"ל 'בכ"מ שאתה מוצא גדר ערוה, אתה מוצא קדושה'. ופרשה זו קורין תמיד בחודש אייר, דכל ימי הספירה הם לתקן פגם זה, דכל ימי הספירה המה לטהר עצמם מטומאת מצרים להיות כלים טהורים מוכנים לקבל התורה שהוא עיקר התיקון לפגם הברית, ובפרט בשבת זה פ' קדושים דכתב הרמב"ן שמצות קדושים תהיו כולל מצות קדש עצמך במותר לך בכל עניני הנאת הגוף שהוא שורש הנחש שהכניס שירגיש האדם הנאת הגוף, הזמן בשבת זה לתקן כל שורש הפגם.

לע"נ הרבנות דבקה ירוזל ב"ר מרדכי מסטרעטין יא"צ'ו אייר

איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור וגו' ואל פתח אהל מועד לא הביאו דם יחשב לאיש ההוא. במדרש (כב"ז): הדא הוא דכתיב ה' מתיר אסורים', מה שאסרתי לך התרתי לך, אסרתי לך חלב בהמה, והתרתי לך חלב של חיה. אסרתי לך גיד הנשה בחיה, והתרתי לך בעוף. אסרתי לך שחיטה בעופות, והתרתי לך בדגים. ר' אבא ור' יונתן בשם לוי אמר יותר ממה שאסרתי לך התרתי לך, דם הנדה אסרתי לך, התרתי לך דם בתולים. אסרתי לך אשת איש, התרתי לך את השבויה. אשת אח, התרתי לך יבמה. אשה ואת אחותה בחייהם, התרתי לך לאחר מיתה. לבישת כלאים, התרתי לך סדין בציצית. בשר חזיר התרתי לך דג ששמו שיבוטא. את החלב התרתי לך את השומן. את הדם התרתי לך טחול. בשר בחלב התרתי לך את הכחל, ע"ש. ויש להבין שייכות דברי המדרש לפסוק זה.

ונראה ביאור הענין לפי מה שהבאתי לעיל בפרשת שמיני מה שכתב בספר מאה שערים משם אביו הגאון ז"ל, דכתיב 'ואת החזיר לא תאכלו וגו' את זה תאכלו מכל אשר במים', ויש להתבונן במלת 'את זה', שנראה כשפת יתר.

רק הכוונה דהנה הפילוסופים הפוקרים מלבם הרע אמרו כמה טעמים על מאכלות אסורות כי הם מזיקים לגוף האדם, וכגון שבשר החזיר בארצות החמין מזיקין להגוף. ולמען הכחיש דעת השוטים אלו, התיר חכמה העליונה הדברים אשר הם בטבעם יפעלו פעולה אחת עם הדבר הנאסר, ובכל זאת לא ירעו ולא ישחיתו את גוף האדם, וזה העדות שלא בעבור שמזיק לגוף אסרה התורה, כי מצותיו של הקב"ה אינן אלא גזירה, ולא נתן הש"ת מצותיו לבני אדם כי אם לצרף בהן את בריותיו. וזה הכונה 'את החזיר לא תאכלו וגו', אבל 'את זה' ר"ל דבר אשר טבעו בכל עניניו שוה לבשר החזיר, 'תאכלו'. ואילו היה בשר חזיר אסור בעבור להצילך מנזק, א"כ לא היה מותר מוחא דשיבוטא שטבעו דומה לבשר החזיר, א"כ עדות היא שלא בשביל הנזק אסרתי לך, כי אם מגזירת המקום לצרף את הבריות עכ"ד.

ומבואר מזה, כי ממה שהתירה לך תורה כעין דברים האסורים, הרי מזה כי טעם האיסור וכן טעם המצוות הוא גבוה מעל גבוה ואין לנו השגה בהם, וכבר נודע מספרים דגם אותם המצוות אשר מבואר טעמם בקרא, אינו טעם עיקר, דישנם עוד טעמים צפונים וסודות נסתרים גבוהים ורמים בכל מצוה. ובוזה טעה שלמה (כדאיתא בסנהדרין כא:): שאמר למה צוה הקב"ה 'ולא ירבה לו נשים', לא בשביל שלא יסור לבבו, אני ארבה ולא אסור, לסוף מה כתיב ביה, 'ויהי לעת זקנת נשיו הטו את לבבו'. והכונה ששלמה המלך האמין יען שכתוב אצל לאו זה טעמה בצדה, א"כ כיון שבטל טעמה בטל ח"ו המצוה, אבל לבסוף ראה שחלילה לנו לדחות המצוה אף אם לפעמים יקרה שכפי הבנת האדם אין מקום למצוה, כי גם בלעדי הטעם המפורש, ישנם עוד טעמים וסודות גנוזים המחייבים עשייתה.

ובספר אהל יעקב פירש בזה הכתובים לפנינו, דלאחר שכתבה תורה האיסור של שחוטאי חוץ, כפלה תורה עוד הפעם וכתב 'ואליהם תאמר איש איש מבית ישראל ומן הגר אשר יגור בתוכם אשר יעלה עולה או זבח, ואל פתח אהל מועד לא יביאו לעשות אותו לה' ונכרת האיש ההוא מעמיו', והוא פלא מה כוונת התורה לכפול הדברים (ע' זבחים קח:). וביאר דהנה מתחילה נאמר למשה רבינו טעם המצוה 'כי לא יזבחו עוד זבחייהם לשעירים', ועל כן נאסר, ולזה כפל ואמר 'ואליהם' היינו לבני ישראל, להם תאמר בלי טעם, רק 'איש איש מבית ישראל אשר יעלה עולה או זבח בחוץ ונכרתה', עיי"ש. ומבואר מזה כי מפסוקים אלו נלמד כי אין הטעם דוקא מה שכתוב בתורה, ונצטוו משה לומר לבני ישראל האיסור בלי טעם. ומובן מה שהסמיק המדרש לכאן ענין זה שה' מתיר אסורים, להראות כי כל איסורי התורה לא בשביל הנזק אסר הקב"ה, רק אמרת ה' צרופה לצרף בהן את הבריות ולזכות בזה לחיים נצחיים.

לע"נ ר' דוד ב"ר יעקב יוסף רסקין ז"ל יא"צ'ו אייר

ונתן אהרן על שני השעירים גורלות. בזוהר (פרשת אמור דף קא:): 'השעיר אשר עלה עליו הגורל', עלה 'עליו' ודאי, ולא דא בלחודו, אלא בכל זמנא דדלטורא זמין ואתיהיב ליה רשותא, בעינן לשואה לקבליה במה דיתעסק ושביק לון לישראל, בהאי יומא דלטורא זמין לאללא ארעא, הדא הוא דכתיב 'ויאמר ה' אל השטן מאין תבא', והא תנינן 'משוט בארץ', מאי הוא אלא האי הוא דלטורא רבא מקטרגא דישאל. בההיא שעתא דהוו זמנין ישראל למעבר ימא ולאתפרעא ממצראי, אמר אנא אעברנא בארעא קדישא, וחמינא דלא אתחזון אלין למיעל בגוה, אי אנת דאין דינא דינייהו הכא ממצראי, מה שניין אלין מאלין, או ימותון כלהו כחדא או יהדרון כלהו למצרים, ולא את הוא דאמרת 'ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה', והא לא סליקו מחושבנא אלא רד"ו ולא יתיר, אמר קודשא בריך הוא מה אעביד, אשתדלותא בעיאי הכא לאייתאה לקרבא לקבליה, 'היבנא ליה במה דיתעסק וישבוק בהו לבני, והא אשתכח במאן דיתעסק, מיד אמר ליה 'השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמהו בארץ'. מיד פלג ליה דלטורא במלין 'ויען השטן את ה' ויאמר החנם ירא איוב אלהים'. (-בכל זמן שהמקטרג מוכן וניתנה לו רשות, צריכים לשים לפניו במה שיתעסק, ויעזוב את ישראל. בינים הזה ביוה"כ, מוכן המקטרג לרגל את הארץ. זה שאמר 'ויאמר ה' אל השטן מאין תבא', והרי למדנו מהו 'משוט בארץ', אלא זה קטיגור הגדול המקטרג של ישראל. בשעה ההיא שישראל היו מוכנים לעבור את הים ולהפרע ממצרים. אמר המקטרג, אני עברתי בארץ הקדושה, ואני רואה, שאין אלו ראויים לכנס בתוכה, אם אתה דן דין, הרי דיניהם כאן כמו המצרים, מה נשתנו אלו מאלו, או ימותו כולם יחד, או יחזרו כולם למצרים. ולא אתה הוא שאמרת 'ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה', והרי לא עברו מהחשבון אלא ר"י שנים, ולא יותר. אמר הקב"ה, מה אעשה, התעסקות צריכים להביא כאן ולקרב לפניו. אתן לו במה שיתעסק, ויעזוב את בני. והנה

נמצא במי שיתעסק. מיד אמר לו 'השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ, ומיד הפסיק בדברים את הקטגור, 'ויען השטן את ה' ויאמר החנם ירא איוב אלקים'.

וענינו פלא אטו קוב"ה כביכול צריך תרוצים לתרץ עצמו. אך אפשר לומר הענין, בהיות היה מקטרג הללו והללו וכו', על כן הראהו את איוב, ואמר 'החנם ירא איוב אלקים', כלומר אחרי שיש לו כל טוב, יכול לעבוד ה' בנקל. נמצא לפ"ז אין לו עוד פתחון פה לקטרג כלפי בני ישראל המרודים בענים, דעני חשוב כמת, ובמתים חפשי, דכיון שמת אדם נעשה חפשי מן התורה ומן המצות, עכ"פ (מודה) [חזינן] שצריכין הרחבה, משא"כ כאלו העניים שאין נתפסים על עונם שהם שכורת ולא מיינ, ונסתלק קטרוג שלו לגמרי.

לע"נ הרה"ק ר' חיים נעדרון ב"ר יעקב יהודה זצ"ל יא"צ ח' אייר

וכל אדם לא יהיה באהל מועד. בויקרא רבה (פרשה כ"א): וכל אדם לא יהיה באהל מועד, אמר ר' אבהו וכהן גדול לא אדם הוא, [ואין מותר לו להכנס בפנים], אלא כההיא דאמר ר' פנחס בשעה שהיה רוח"ק שורה על הכהן גדול, היו פניו בוערות כלפידיים עליו, ועל זה כתיב 'כי שפתי כהן ישמרו דעת', ע"כ. וכוונת המדרש הוא אסיפא דקרא דמסיים 'כי מלאך ה' צבאות הוא', והיינו דכיון שהיו פניו בוערות כלפידיים, היה נחשב מלאך ולא אדם, ואינו בכלל האיסור ד'וכל אדם לא יהיה באהל מועד'. ומוכח מזה דמלאך אינו בכלל 'אדם'. וצ"ע, שהרי ממקרא זה עצמו ד'וכל אדם לא יהיה באהל מועד', דרשינן בירושלמי (יומא פ"ה ה"ב) דאפילו מלאך אסור להיות שם, וכבר עמד בזה המתנות כהונה שם, וכתב דר' פנחס פליג אההוא דירושלמי וסבר ד'וכל אדם', הוא כמשמעו, אדם ולא מלאך, עיי"ש. וא"כ לפ"ז ספק זה אי מלאך נקרא 'אדם' או לא, במחלוקת הוא שנוי.

והנה גוף דברי המדרש לכאורה הם משוללי הבנה, דמאי זה שהקשה 'וכהן גדול לאו אדם הוא', הא הכהן גדול הוא העובד, ולא קאי קרא ד'וכל אדם לא יהיה באהל מועד' אכהן גדול גופיה, כי אם על שאר בני אדם הוא דאסור קרא להיות באהל מועד בבואו הכהן גדול לכפר בקודש, וא"כ מאי קושיא מכהן גדול גופיה. וצ"ל דבא להתבונן על המקרא עצמו דמאי שנא כהן גדול משאר כל אדם, דאם קדושת המקום מחייב אז שלא יהיה שם אדם, א"כ גם כהן גדול עצמו ראוי שיאסר, שהרי גם הוא אדם.

ואולם לכאורה אכתי מאי קושיא, הרי הכהן גדול הוכרח להיות מותר בכניסה, דא"כ מי יעבוד. וצ"ל דכוונת הקושיא דכיון דגם כהן גדול ראוי להיות אסור מפאת שגם הוא אדם, אלא דאותו הוכרח התורה להתיר בהכרח, א"כ כיון דסוף סוף אישתרי להיות שם אדם, שוב היה ראוי להיות מותרים שם גם שאר כל אדם, מסברא ד'הואיל ואישתרי אשתר' וכו'. וע"ז תירץ דכהן גדול לאו אדם הוא, ואין כאן 'הואיל ואישתרי' כלל, דבכניסת הכהן גדול הרי לא הותר כניסת אדם כלל. (בית האוצר מערכת א-ד כלל י"ב).

לזכות שב.מ.ו. להצלחה ב"ע

קדושים תהיו. בתורת כהנים: יכול כמוני, תלמוד לומר 'כי קדוש אני ה' אלקים', קדושתו למעלה מקדושתכם, ע"כ. והדבר פלאי פלאים, הכביכול ירא מהתחרות ואינו רוצה שיהיו בני ישראל קדושים כמוהו, הלא אפילו הורים בשר ודם אם יברכום שיוצאי חלציהם יהיו טובים כמותם ואפילו קדושים וטהורים יותר מהם, יודו להמבדך, שכלל בידינו (סנהדרין קה): דבכל אדם מקנא חוץ מבנו ותלמידו, ואין יתכן שהקב"ה מקור הטוב לא ירצה שבני ישראל יהיו כמותו ממש.

ואולי יש לומר דהכונה על הידיעה שלא תסתור הבחירה, ידיעה מהרמב"ם (סוף פ"ה תשובה) דזה ענין שאין השכל האנושי משיגו, דאע"פ שהקב"ה יודע מראש מה שיהיה בסוף, אין ידיעתו מכריחה, והגם שיודע, אבל לא ראה עמל בישריה, דהקב"ה יכול לעשות את עצמו כביכול כלא רואה, והוא קדוש ומובדל ביידיעתו מן הברואים. אבל אותנו צוה במצות עשה דתוכחה, שהיודע בחבירו שחטא, צריך להוכיחו, ואם יודע בו שרוצה לעבור עבירה ח"ו, ובידו למנוע מחויב לעשות כל מה שביכולתו להפרישו מעבירה, ולא

1. אע"ג שהבאנו לעיל שגם הרוח אינו חוטא, יש ליישב שנפש מעולם האצילות יכול לחטוא, אבל הרוח ונשמה מעולם אצילות בורחים לפני החטא, אבל בעולמות התחתונים יכול גם הרוח לחטוא. ועוד י"ל דרך בדרך כלל הרוח אינו חוטא, אבל לפעמים הוא יכול לחטוא, ורק הנשמה אף פעם אינה חוטאת. ועוד יש לומר דר"ח שלומד תורה לשמה ודבוק תמיד בהקב"ה אז

יאמר בכגון דא אלך בדרכי הבורא ית' שאע"פ שיודע ורואה ובידו למנוע מעבור על דברו, אינו מונע, ועל זה אמר 'כול כמוני', כלומר תסתכל בזה עלי, 'תלמוד לומר כי קדוש אני ה' אלקים קדושתו למעלה מקדושתכם', דבני אדם כשאחד חוטא, מזיק בזה לאחרים, הן מצד חיוב העירבות, והן מצד דלומדים ממנו אחרים ויתרבו עוברי עבירה, ומכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חוב, משא"כ הבורא ית' אם חטאת מה תפעל בו'.

לזכות ב.ב.ד. לזוה"ג בקרוב ובניקל

הולכת הקטורת. בחדושי רבינו חיים הלוי (פ"ג הלכות תמידין ומוספין ה"ד) כתב וז"ל: האומנם דבאמת לא מצינו בשום דוכתא דהולכת קטורת חשובה עבודה, דאע"ג דביומא (דף מח.) מייתי הגמ' לענין הולכה בשמאל מהא דתנן נטל את המחנה בימינו ואת הכף בשמאלו, הרי דחשיבא עבודת הולכה. מ"מ י"ל דכל זה הוא דוקא בקטורת דלפני ולפנים, דנאמר בה דין הבאה לפנים, וכדכתיב בקרא 'והביא מבית לפרוכת', ועל כן הבאתה חשובה עבודת הולכה, משא"כ בקטורת דהיכל, לא מצינו כלל שהיא בה דין הולכה, וא"כ י"ל דאין הולכתה עבודה כלל, עכ"ל.

וכ"כ בחזון יחזקאל (יומא פ"ב ה"י) וז"ל: לכאור' קשה כיון שנקטינן שכל עבודות היום אינן אלא בכהן גדול, א"כ איך כהן אחר מסייעו בהולכת המחנה, והלא הולכתה עבודה היא וכו'. וי"ל שאין הולכת המחנה והקטורת עבודה אלא ביום הכיפורים, שהולכתה כתבה התורה בהדיא 'והביא מבית לפרכת', אבל בקטורת של שאר ימות השנה שאין הולכתה כתוב בתורה, אין הולכתה עבודה, ואפילו אם הגיעה להיכל שלא בהולכה הקטרתה כשרה.

לזכות ב.ב.ד. לזוה"ג בקרוב ובניקל

חמשה דרגות בנשמה. ידוע שנמצאים חמשה מדרגות בנשמות, ואלו הם: (א) נפש (ב) רוח (ג) נשמה (ד) חיה (ה) יחידה. ונפש היא המדריגה הנמוכה מכל, ואח"כ הרוח, ואחרי זה הנשמה. להשלשה מדרגות אלו יכולים להגיע עד שיקבלו הנשמה, מפני שהאדם נולד בתחילה בנפש, ואם זוכה הוא מקבל רוח, ואח"כ אם זוכה יותר הוא יכול להגיע לנשמה, ורק יחידים שבדור יכולים להגיע לקבל נשמה, אמנם המדריגה 'יחידה' לא זכה בו שום אדם בעולם, כי אם אדם הראשון, וגם משה רבינו כשקם על הר סיני, ואח"כ בשעת העגל ניטלה ממנו אותה המדריגה, ולא זכה כי אם ל'חיה'. וא"כ לפ"ז נראה שבאמת לא נשארה כל המדרגות האלה עד סוף החיים לאף בן אדם, כי כשחטא אדם הראשון, הפסיד המדרגות, ובזמן העגל ניטלה ממשה רבינו ה'יחידה', ורק עד הסוף ל'חיה'.

ודע כי ה'נפש' שורה ב'בד', ו'רוח' שורה ב'לב', ו'הנשמה' שורה ב'מוח', ובאמצעותו שולח הנשמה פארות הארוותיו אל הכלים הפנימיים ע"י הגידין. אמנם חיה יחידה אינם מתלבשים בגוף האדם, כי אורם גדול והם מקיפים סביב הנשמה. והנה הנפש הוא מעולם העשיה בלבד, והרוח מעולם היצירה, והנשמה מעולם הבריאה, החיה מעולם האצילות, יחידה הוא בכתר דאצילות. אבל אפילו דנפש הוא מעולם העשיה, והרוח מעולם היצירה וכו', אבל שרשן של כל אלו הם ג"כ באצילות, כי עולם האצילות הוא השורש דעולמות של יצירה בריאה ועשיה וכו'.

והנה מה שאדם חוטא, הוא מצד הנפש, כמש"כ 'הנפש החוטאת היא תמות', זאת אומרת שדוקא המדריגה של הנפש, אבל הרוח והנשמה אינם חוטאים, שהרוח הוא רמז לתורה, כי כשיש בו תורה אינו חוטא, ובפרט מי שיראת חטאו קודמת לחכמתו שהיא הרומז לנשמתו, שהיא מדרגה עליונה יותר, ואי אפשר לה לחטוא. ולכן אמרו 'נשמתו מעידה עליו', כי הנפש היא החוטאת, והרוח אינה מועיל, לפי שלפעמים יהיה איזה חכם ויחטא. אבל מי שיכול להעיד הוא הנשמה, כי הנשמה בורחת כשאדם הולך לחטוא. והנה לפי מה שיש אומרים שהנשמה אינה נכנסת בכלל בגוף של האדם, רק היא עומדת מבחוץ כמו צל אחד המקיפתו, מובן שפיר דהנשמה בורחת מעל האדם כשהולך לחטוא, אבל אפילו כפי מה שהבאנו לעיל שהנשמה הוא במוח ולא מקפת בחוץ, אבל מ"מ הנשמה בורחת מגוף המוח שבאדם כשהולך לחטוא. (שו"ת סי' ל"ז).

הוא זוכה לרוח ואינו חוטא, אבל ת"ח שאינו לומד תמיד לשמה ואינו דבוק כל כך בהקב"ה, יכול לחטוא ברוח.